

4. Закон України «Про загальну середню освіту» // Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 28. – С. 230–235.
5. Закон України «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2442-17>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
6. Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на 2009–2012 роки : наказ МОН України № 855 від 11.11.2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/4828>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
7. Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах : наказ МОН України № 1224 від 09.12.2010 : зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29.12.2010 р. за № 1412/18707. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1412-10>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
8. Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання : наказ МОН України № 912 від 01.10.2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
9. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах : постанова Кабінету Міністрів України № 872 від 15.08.2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-п>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
11. Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах : лист МОН, молоді та спорту України № 1/9-384 від 18.05.2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <www.mon.gov.ua/images/files/.../1_9-384.doc>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
12. Парламентські слухання 4 червня 2014 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ispukr.org.ua/українська%20версія/17/17_000000/17_040614.html>. – Загол. з екрану. – Мова укр.

УДК 159.922.73+159.9.075+37.042

Компанець Н.М.

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ІНКЛЮЗІЇ ДИТИНИ З ООП В ЗАГАЛЬНООСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

У статті розкрито поняття диференційованого навчання в умовах інклюзії дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивна форма навчання дитини з ООП передбачає ретельне вивчення особливостей дитини і складання на основі цієї діагностики Індивідуальної програми розвитку. Реалізація цієї програми можлива лише при диференціації викладання, а саме: адаптація змісту, процесу та продукту навчання, варіювання вимог, широкий спектр форм і методів організації навчальної діяльності. У статті представлено структуру диференційованого навчання, взаємозв'язки його

структурних компонентів, запропоновано автоматизацію найбільш працевмісної частини інклюзивної освіти - діагностики.

Ключові слова: дифереційоване навчання, інклюзія, дитина з особливими освітніми потребами, Індивідуальна програма розвитку.

Компанець Н.Н.

ДИФФЕРЕНЦИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ КАК НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ ИНКЛЮЗИИ РЕБЕНКА С ООП В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНУЮ СРЕДУ

В статье раскрыто понятие дифференцированного обучения в условиях инклюзии детей с особыми образовательными потребностями. Инклюзивная форма обучения ребенка с ООП предполагает тщательное изучение особенностей ребенка и составление на основе этой диагностики индивидуальной программы развития. Реализация этой программы возможна лишь при дифференциации преподавания, а именно: адаптации содержания, процесса и продукта обучения, варьирования требований, широкого спектра форм и методов организации учебной деятельности. В статье представлена структура дифференцированного обучения, взаимосвязи его структурных компонентов, предложено автоматизацию наиболее трудоемкой части инклюзивного образования - диагностики.

Ключевые слова: дифференцированное обучение, инклюзия, ребенок с особыми образовательными потребностями, Индивидуальная программа развития.

Nataliia Kompanets

DIFFERENTIAL EDUCATION AS A PREREQUISITE INCLUSION CHILD WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN THE GENERAL EDUCATION ENVIRONMENT

In the article the concept of differentiated instruction in the conditions of inclusion of children with special educational needs. Inclusive form of teaching children with special educational needs should read the characteristics of the child and drawing on the basis of the diagnosis of the individual program development. This program is possible only in the differentiation of teaching, namely adapting the content, process and product training, varying requirements, a wide range of forms and methods of training activities. The paper presents the structure of differentiated instruction, the relationship of its structural components, automation suggested most time-consuming part of the inclusive education - diagnosis.

Keywords: differentiated instruction, inclusion, children with special educational needs and personal development program.

Крокуючи в Європейську спільноту, Україна приділяє велику увагу створенню умов для рівноправного набуття освіти усіма дітьми, в тому числі з особливими освітніми потребами. Формування власне української моделі інклюзії, пристосованої до вітчизняних освітніх реалій, і налаштованої на сучасні здобутки науки і досвід практики є надзвичайно актуальною проблемою сьогодення. В середині проблеми вивчення інклюзії постає задача розробити і впровадити діючу модель дифереційованого викладання в інклюзивних класах і школах.

Інклюзивна форма навчання дає можливість будь-якій дитині навчатися з її однолітками, враховуючи її здібності, знання, фізичні, сенсорні та особистісні особливості. Для організації психолого-педагогічного супроводу такої дитини в інклюзивному освітньому закладі робота фахівців організовується навколо діяльності психологічної служби (згідно методичного листа Міністерства освіти і науки, молоді та спорту «Психологічний і соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами в

умовах інклюзивного навчання» [4Error! Reference source not found.] та «Інструктивно-методичних рекомендацій щодо діяльності працівників психологічної служби у 2012/2013 н.р.» [21]).

Психологічна служба школи, користуючись супровідними документами дитини, починає роботу з ретельного вивчення індивідуальних особливостей учня (ознайомлення з особою справою, бесіда з дитиною та її батьками, оцінка освітнього середовища, психолого-педагогічна діагностика, проведення психолого-педагогічного консилиуму (рис. 1).

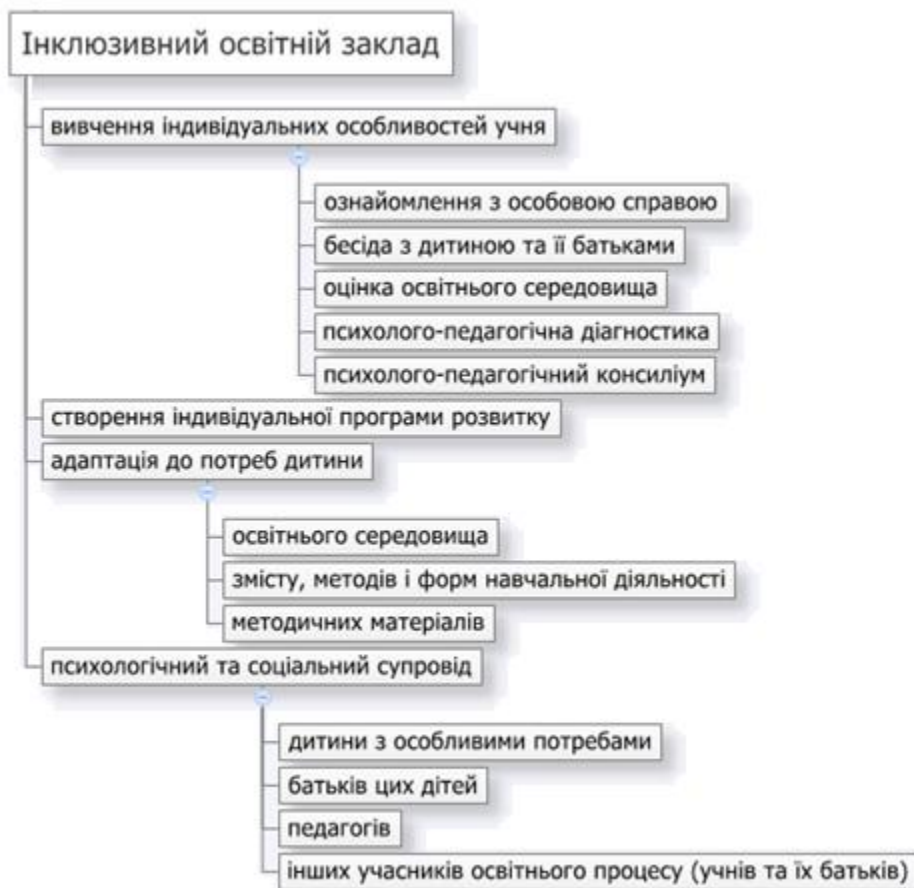

Рис. 1. Модель інклюзії на етапі безпосереднього навчання дитини в освітньому закладі

Як видно з рисунку, найбільше інформаційне навантаження несе етап вивчення дитини, коли необхідно встановити її готовність до навчання, початковий рівень навченості. Тому саме діагностичний етап є найбільш працевмісним. Важливі також визначення темпу діяльності і засвоєння нових знань, пізнавальних інтересів дитини, це вивчається за допомогою опитування батьків, а також під час психолого-педагогічного дослідження особливостей психологічного, емоційного вивчення дитини всередині навчального процесу. Виявлені на початковому етапі роботи з дитиною психофізіологічні особливості, рівень її розвитку, потенційні можливості щодо опанування навчальним матеріалом, їх ретельний аналіз – є основою для роботи над **індивідуальною програмою розвитку**.

Згідно нормативних документів, «Індивідуальна програма розвитку» має розроблятися групою фахівців (заступник директора з навчально-виховної роботи, вчителі, асистент вчителя, психолог, вчитель-дефектолог та інші) із обов'язковою участю

батьків, або осіб, які їх замінюють, з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання дитини з особливими освітніми потребами».

Крім Індивідуальної програми розвитку дитини створюється перспективний план психолого-педагогічного супроводу дитини, її батьків або опікунів, педагогів, інших учасників освітнього процесу (учнів та їх батьків). В цьому разі також враховується необхідність роботи з дитиною окремих фахівців (логопеда, психолога, корекційного педагога, тифлопедагога, сурдопедагога та ін.).

Така програма розвитку містить загальну інформацію про учня, визначає систему додаткових послуг інших спеціалістів, засоби і шляхи щодо необхідної адаптації навчального середовища, модифікації навчальних матеріалів, індивідуальну навчальну програму та за потреби індивідуальний навчальний план.»

Лабораторія проблем інклюзивної освіти Інститут спеціальної педагогіки НАПН України здійснила локалізацію експертної системи «Лонгітюд» для діагностики актуального рівня розвитку дітей з 2 місяців до 9 років. Таким чином, можливо проводити діагностику дітей дошкільного і молодшого шкільного віку, ментальний вік яких не перевищує 9 років. За допомогою ПКМ ЕС «Лонгітюд» можливо швидко продіагностувати дитину по майже 39 параметрам розвитку і створити Індивідуальну програму розвитку. Оскільки експертна система містить у собі знання величезної кількості експертів, Індивідуальна програма, створена з її допомогою, відповідає сучасним вимогам [3].

Використання ПКМ надає можливість зберегти час для практичної роботи з дитиною і створити критерії, за якими можна перевіряти ефективність інклюзивного навчального процесу. Дослідження проводиться за допомогою визначення можливостей дитини щодо виконання елементарних дій, які формують в сукупності певний параметр розвитку. Діагностика має вигляд відповідей на прості запитання: чи робить дитина ту чи іншу дію, а також деякі кількісні відповіді (чи ловить м'яч, чи називає певну кількість свійських тварин, чи знає, скільки коліс у машини, чи може порахувати до 10, чи складає башту з кубиків, зі скількох кубиків складає башту, чи вмie самостійно ходити в туалет та ін.). Після введення відповідей в експертну систему, психолог отримує висновок, який показує актуальний стан розвитку параметрів, за якими здійснювалося дослідження, а також Індивідуальну програму розвитку для дитини на найближчі півроку.

Проте діагностика дитини і складання Індивідуальної програми розвитку – лише складові інклюзивного процесу. Як видно з рис. 1, інклюзивне навчання вимагає також виробити план щодо адаптації до потреб дитини освітнього середовища, змісту, методів і форм навчальної діяльності, методичних матеріалів, а також психологічний і соціальний супровід усіх учасників освітнього процесу.

На сьогодні одним із важливих питань Інклюзії є пристосування вчителя до суттєво нового для нього стану речей, коли при роботі з дитиною з ООП важливою насправді є не загальна програма, за якою навчаються більшість дітей, і не Індивідуальна програма для конкретного учня врешті решт. Професійне орієнтування учителя на освітню програму знижує його здатності бачити індивідуальні можливості учня і вміння адаптувати програму навчання. На сьогодні успіх інклюзії дитини в освітнє середовище зумовлює здатність учителя до врахування індивідуальних особливостей дитини не просто в одноосібній роботі з цією дитиною, а включаючи її в освітній процес у класі. Тобто використовуючи диференційований підхід до навчання (рис. 2).

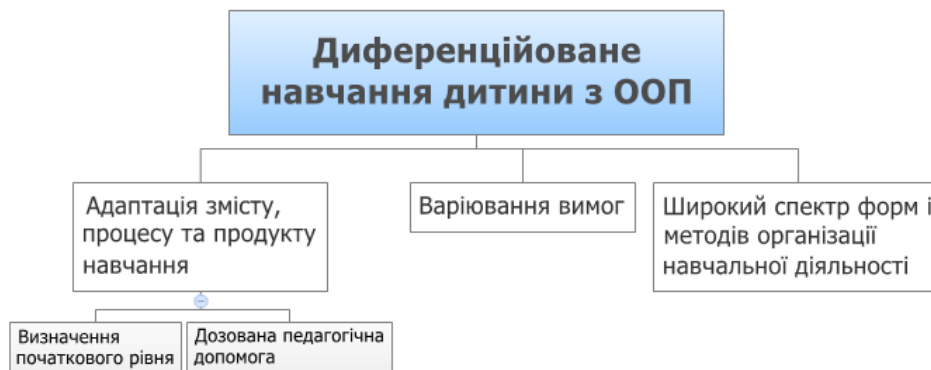

Рис. 2. Диференційоване навчання дитини з ООП

Таким чином, якщо розглядати учня як суб'єкт інклюзії, ми маємо три сфери, які мають враховуватися педагогічним колективом інклюзивного навчального закладу (рис. 3): рівень її підготовленості (початкові уміння та навички, темп навчальної діяльності), індивідуальні стилі навчання (вивчення сенсорного профілю дитини, переваг діяльності), інтереси, схильності, бажання. Тоді враховуються і критерії диференціації навчальної діяльності (готовність до дитини до навчання, навченість, наочуваність, пізнавальні інтереси).

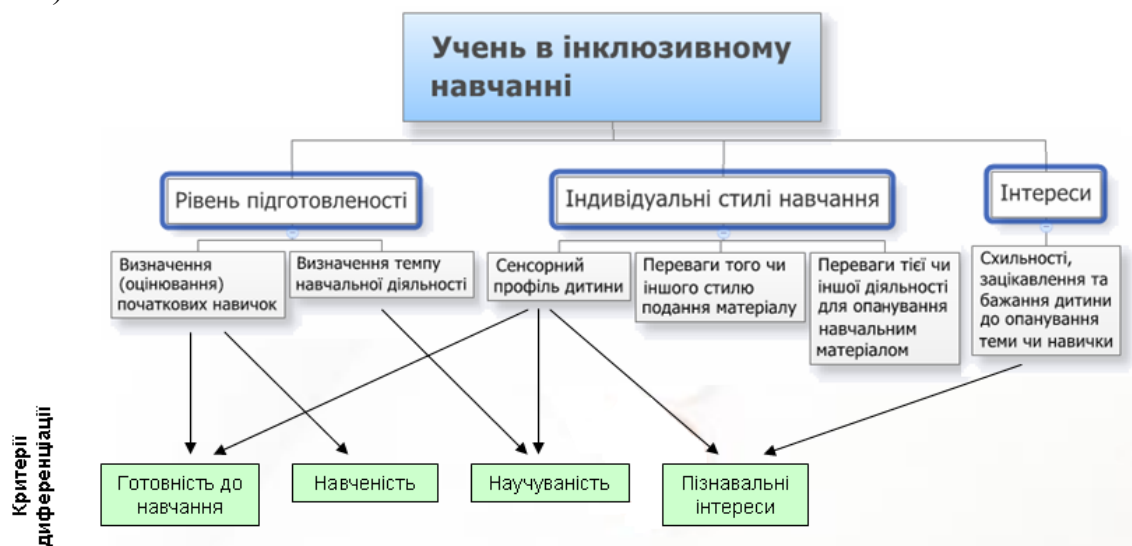

Рис. 3. Учень в інклюзивному навчанні

"Наочуваність" є інтегральним показником, який зумовлює здатність до засвоєння нового матеріалу взагалі, своєрідний «ансамбль» інтелектуальних властивостей людини, від яких при інших рівних умовах залежить успішність навчання. Це міра напруження зусиль, які потрібні людині, і яку він "платить" за успіхи і невдачі. Якщо навантаження надмірне, а "ціна" перевищує межу функціональних можливостей організму, це неминуче призводить до порушення стану здоров'я.

Безумовно, ці параметри в усіх дітей різні. Реалізація диференційованого підходу до освітнього процесу обумовлена протиріччям між традиційними колективними формами навчання та індивідуальним характером засвоєння навчального матеріалу; відмінностями в готовності до засвоєння матеріалу; різним рівнем інтересу учнів; необхідності подолання негативного ставлення до навчання та ін. [6].

Для того, щоб дитина з будь-якими навчальними можливостями навчалася разом з іншими дітьми в групі або класі необхідно враховувати як створення індивідуальних програм на основі проведеної діагностики, вивчення індивідуальних особливостей і схильностей, так і відповідно змінити спосіб організації навчальної діяльності (рис. 4).

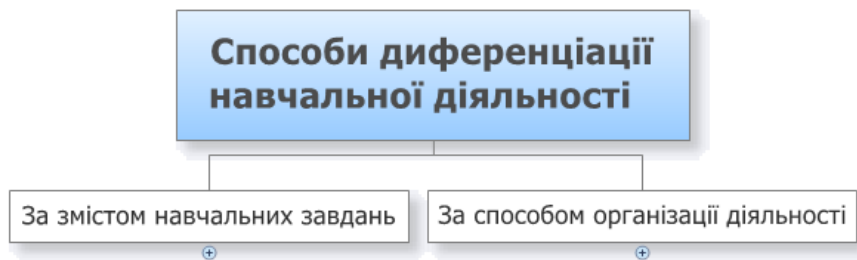

Рис. 4. Структура способів диференціації навчальної діяльності

Зміст навчальних завдань визначається рівнем складності самих завдань, і передбачає поступове ускладнення матеріалу завдань, збільшення кількості кроків до виконання завдання (кількості дій), здатність до виконання як прямих, так і обернених завдань тощо (рис. 5).

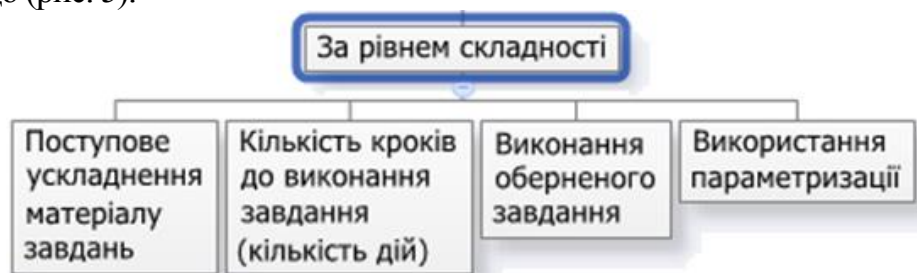

Рис. 5. Диференціація навчальних завдань за рівнем складності

Так, якщо в клас приходить дитина, яка має тільки початкові уявлення про кількість предметів, і не має уявлення про цифри, то в Індивідуальній програмі розвитку має бути вказано як проміжний етап – засвоєння поняття «цифра», поняття зв'язку «кількість і цифра» перед тим, як дитина зрозуміє поняття додавання і віднімання і стане розв'язувати приклади. Поки дитина не засвоїть ці поняття, вчитель за Індивідуальної програмою буде поступово ускладнювати матеріал, збільшуючи кількість кроків до виконання завдання, змінюючи умови подання завдання (задачі про метеликів, рибок, машинки, лічба різних предметів, дидактичні ігри з поступовим ускладненням правил).

При визначенні змісту навчальних завдань за обсягом (рис. 6) учень може виконати одне завдання, і за можливості – виконати додаткові, рівнозначні за складністю або складніші завдання та навіть завдання з інших розділів програми, в тому числі творчі.

Рис. 6. Структура диференціації навчальної діяльності за обсягом і рівнем творчості

За рівнем творчості завдання, виконувані учнями можуть бути репродуктивними, продуктивними та творчими.

Звичайно, в умовах інклюзії вчитель підбирає індивідуально спрямовані завдання не виключно для дитини з особливими потребами, але і для інших дітей, які мають звичайні навчальні здібності, або й навіть обдаровані з того чи іншого предмету. Але бувають ситуації, коли дитина з особливими освітніми потребами включається у вивчення якогось предмету з таким захопленням, що для навчання з цього предмету потрібно добирати і додатковий матеріал, і підвищувати для цих завдань рівень творчості. Як приклад подібної ситуації – навчання дитини з порушенням аутистичного спектра. Часто буває, що в такої дитини видатні здібності з математики, біології музики або малювання. В цьому випадку необхідно підтримувати дитину і створювати для неї спеціальний зміст навчальних завдань, створювати пошукові проекти (зібрати матеріал за допомогою Інтернету).

«Спеціальний зміст» також має формуватися для опори на сенсорний профіль дитини. Так, якщо використовувати під час навчання провідну модальність дитини (візуал, аудіал, кінестетик), то можна підібрати завдання, які легше сприймаються дитиною, а також краще засвоюються. Крім сенсорних переваг мають також враховуватися локальні інтереси дитини (хлопчик, який любить машинки з радістю розв'яже задачку про вантажівки, проте без ентузіазму може поставитися до задачі про ляльок). Звичайно, саме вчитель є найбільш обізнаним з особливостями пізнавального процесу дитини з особливими потребами. Спостерігаючи за дитиною, розмовляючи з нею, залучаючи батьків, визначаючи інтереси дитини, її пріоритети, вчитель виявляє сильні та слабкі сторони своїх вихованців, надаючи, таким чином, можливість вибору навчального матеріалу. Більше того, такий підхід значно полегшує оцінку результатів, успішність. Диференційоване навчання дає учням можливість вибору у визначенні ступеня своєї участі в навчальному процесі. Даний підхід може бути застосованим не лише дітей з низькими розумовими можливостями, але й дітей з підвищеними здібностями, обдарованістю.

Що стосується способу організації, то для диференціації навчального процесу вирізняють завдання, різні за ступенем самостійності, за ступенем і характером допомоги та за характером навчальних дій (рис. 7).

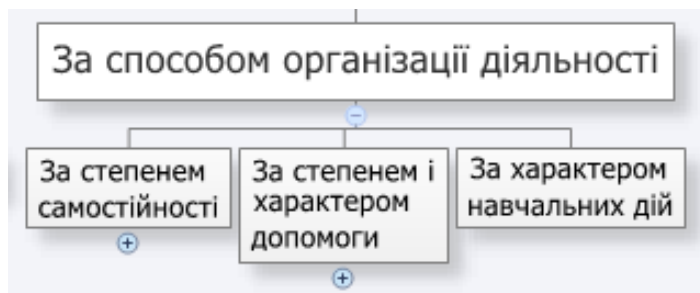

Рис. 7. Структура диференціації навчальної діяльності за способом її організації

Найчастіше в інклюзивному навчанні відбувається організація виконання дітьми завдань за рівнем творчості «репродуктивний» (рис. 8), при якому необхідна безпосередня допомога вчителя (постійна або на етапах вивчення нового матеріалу та актуалізації опорних знань). Причому це має відбуватися в зоні найближчого розвитку дитини. Характер допомоги вчителя – робота дитини за алгоритмами або технологічними картками, за характером навчальних дій – наприклад, їх поєднання з образотворчою діяльністю (малювання, розфарбовування). Створення Індивідуальної програми розвитку передбачає розбиття на елементарні складові програмового матеріалу тих областей знань, в яких дитина має труднощі.

Рис. 8. Завдання з репродуктивним рівнем творчості

Тут потрібно відмітити, що способи організації диференціації навчального процесу в інклюзивному класі за змістом навчальних завдань і способом організації діяльності не існують відокремлено, а мають глибокі безпосередні зв'язки. Так, зміст завдань за рівнем творчості підтримується ступенем самостійності, яка організовується для учня на уроці (рис. 9).

Рис. 9. Зв'язок завдань за рівнем творчості та рівнем самостійності

Репродуктивні завдання дитини виконує з разом з учителем. На практиці побачимо дитину, яка відповідає на запитання («Це червоний круг?» - «Так»). Репродуктивність відповідей зумовлена прямими запитаннями, які передбачають однозначні відповіді, які показують розуміння поняття, про яке запитується. В такому запитанні бачимо «підказку», тому самостійність в таких відповідях мінімальна. Інші аналогічні запитання:

- Це цифра «5», чи не так?
- Чайка – це птах, правильно?
- У кота дві лапи правильно?

Можна поступово привчати дитину і до того, що під час таких запитань може бути «неправильна» підказка, тобто не бажано дитині довго ставити запитання з прямою позитивною підказкою. Тому в якийсь момент дитина почує запитання:

Якщо дитина відповідає неправильно – маємо проблемну ситуацію, коли дитина вже може здійснити дослідження – порахувати, скільки насправді лап у кота.

Перехід до «продуктивних» завдань зумовлений здатністю дитини виконувати завдання за зразком, проте які трохи відрізняються від зразка і потребують використання «дотичних» знань. Продуктивний характер також мають відповіді на запитання у вигляді вибору («Якого кольору цей круг?» – «Червоного»).

Звичайно, творчі завдання передбачають самостійність виконання, серед них є пошук закономірностей, класифікація об'єктів, пошук раціонального вирішення проблеми, самостійний пошук і складання завдань (наприклад, для менших дітей, або для однокласників, які знають матеріал на нижчому рівні, насправді такі завдання спонукають дітей до навчання).

Якщо розглядати організацію диференціації викладання за ступенем і характером допомоги, то рівень творчості завдань розглядається через ступінь допомоги вчителя або асистента учителя (рис. 10).

Неважно помітити, що ступінь самостійності корелює і зі ступенем допомоги дитині. Так, репродуктивні завдання дитина виконує з учителем.

Для багатьох дітей з ООП добре підходить стратегія виконання завдань «Навчання без помилок», коли навчальний процес організовується таким чином, що дитина в будь-якому разі виконує завдання, отримує своє соціальне заохочення («Молодець!»), відчуває свою успішність. Проте кожного разу виконання завдання відрізняється ступенем і глибиною допомоги учневі. Так, першого разу асистент вчителя «виконав руками дитини» завдання зі

співвіднесення кількості предметів та цифри, фізично керуючи рукою дитини, і це буде вважатися виконанням завдання. Наступного разу асистент вчителя тільки підштовхне руку дитини до правильної картки для виконання завдання. Особливо успішно ця стратегія себе зарекомендувала з дітьми з розладами аутистичного спектра.

Наприклад, під час уроку англійської мови дитина повинна показати, де серед інших картинок знаходиться картинка із зображенням стола. Учитель запитує англійською мовою: “Where is a table?” Асистент учителя чекає кілька секунд, щоб перевірити, чи може дитина самостійно виконати це завдання. Якщо дитина самостійно не знаходить картку із зображенням стола, асистент вчителя бере картку «рукою дитини», після цього хвалить її, заохочує. Наступного разу асистент учителя, не дочекавшись самостійного вибору дитини картки, спробує підштовхнути руку дитини до картки зі столом. Задача педагога при цьому не перевищити ступінь наданої допомоги, тобто

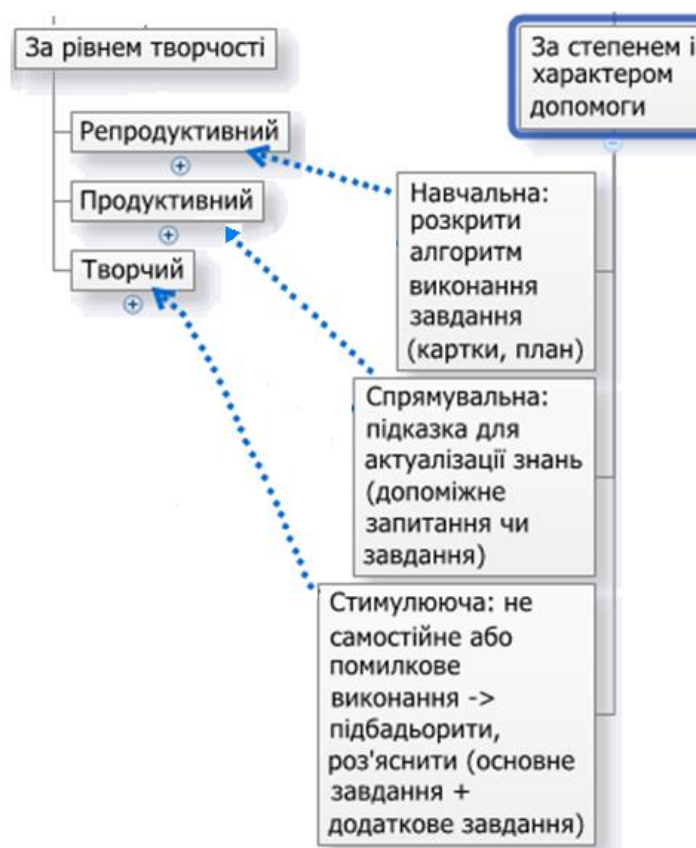

Рис. 10. Зв'язок завдань за рівнем творчості та організацією допомоги

кожного разу потрібно чекати, що дитина зможе це зробити самостійно, і надавати допомогу тією мірою, яка потрібна саме зараз.

Ще один приклад – навчання дитини письма. Спочатку педагог може тримати руку дитину у своїй руці, потім лише «страхувати», підштовхуючи руку в правильну сторону, допомагаючи згадувати алгоритми написання тієї чи іншої літери або їх поєднань.

Потрібно зауважити, що навчання письма дитини з ДЦП, аутизмом, диспраксією, при яких дитині важко тримати ручку і швидко писати, бажано було б розглянути можливість використання комп'ютерної техніки для виконання завдань з письма. Тобто за неможливості навчити дитину швидко писати, ми можемо надати можливість заміщення. Так само вчиняють педагоги з дітьми з дислексією, коли дитина не в стані прочитати і / або переказати прочитаний текст. В молодших класах для формування навички переказу можна використовувати піктограми (інфографіку), але у старших класах було б дивно, що дитина, її батьки чи вчителі роблять піктограми для «Війни і Миру», щоб учень міг переказати текст. Проте існують спільноти батьків (групи і форуми в Інтернеті), які начитують таким дітям навчальні тексти з різних предметів, і діти зі слухового подання можуть переказати те, що мали б прочитати в підручниках. З таких сайтів можна скачати аудіо-файл з потрібною книгою, підручником.

Тепер повернемося до діагностичного етапу. В кінці певного навчального періоду у педагогічного колективу (мультидисциплінарної команди) є потреба перевірити ефективність інклюзивного навчального процесу. Для цього знову ж таки в нагоді стає ПМК ЕС «Лонгітюд». Порівнюючи дані діагностики з тими, які були на початку, можна побачити, наскільки ефективно проводилася робота з дитиною.

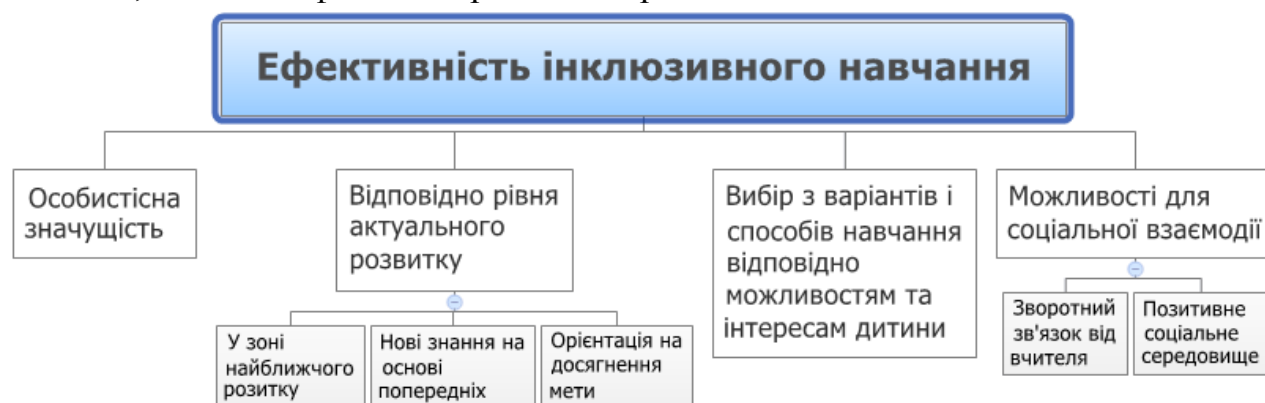

Рис. 10. Зв'язок завдань за рівнем творчості та організацією допомоги

Інклюзія є ефективною, якщо дитина відчуває себе успішною, навчається в зоні свого найближчого розвитку, її досягнення реально окреслені і Індивідуальній програмі, завдання для навчання підібрані відповідно її можливостям та інтересам, отримує соціальне заохочення від учителя і позитивне ставлення однокласників до себе і своєї навчальної діяльності.

Таким чином, сьогодні вимагає від усіх учасників інклюзивного освітнього процесу якомога ретельнішої, точнішої діагностики, методики для якої підбираються практичним психологом з урахуванням особливостей психофізичного розвитку. Ця діагностика має виконуватися як на початку навчання дитини, так і протягом року, щоб з'ясувати динаміку навчального процесу та можливості створення і корекції Індивідуальної програми розвитку. Протягом навчального періоду необхідно відповідно Індивідуальної програми розвитку враховувати індивідуальні можливості дитини, рівень

актуального розвитку для забезпечення диференціації викладання, використовувати усі наявні засоби для цього.

Література:

1. Акимова О.И. Инклюзивное образование как современная модель образования // Инклюзивное образование: методология, практика, технологии: Материалы международной научно-практической конференции (20–22 июня 2011, Москва) / Моск. гор. психол.-пед. ун-т; Редкол.: С. В. Алехина и др. – М.: МГППУ, 2011. – 244 с. – С. 10-11
2. Інструктивно-методичні рекомендації щодо діяльності працівників психологічної служби у 2012/2013 н.р.: Лист МОНмолодьспорт від 19.07.2012 р. № 1/9-517 // Електронний ресурс Психологічної служби системи освіти. – Режим доступу до ресурсу: <http://psyua.com.ua/counter/counter.php?nakaz=5>
3. Методические материалы к программному комплексу Лонгитюд-ЭДК. Экспертная система Лонгитюд. Экспериментально-диагностический комплекс (ЭДК). 8-е издание, переработанное и дополненное (соответствующая версия программы: 10.2.25) / Под ред. С. А. Мирошникова – СПб.: Изд-во «ЛЕМА», 2010. – 196 с.
4. Психологічний і соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання // Методичний лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 26.07.2012 № 1/9-529
5. Создание и апробация модели психолого-педагогического сопровождения инклюзивной практики: Методическое пособие / Под ред. С.В. Алехиной, М.М. Семаго. М.: МГПУ, 2012. – 156 с.
6. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / За загальною редакцією Колупаєвої А.А. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012 с. (Серія «Інклюзивна освіта»)

УДК 371:376.1

Савчук Л.О.

ПРОБЛЕМИ МОНІТОРИНГУ ЕФЕКТИВНОСТІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЙОГО ЗМІСТ В ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

У статті розглядається проблема підвищення ефективності корекційних послуг для дітей з особливими освітніми потребами. Наведено приклади використання педагогічного моніторингу для організації навчально-виховного та корекційного процесу.

Ключові слова: моніторинг, якість освіти, професійна компетентність педагога, портфоліо.

Савчук Л.О.

ПРОБЛЕМЫ МОНИТОРИНГА ЭФФЕКТИВНОСТИ КОРРЕКЦИОННОЙ РАБОТЫ И ЕГО СОДЕРЖАНИЕ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОВРЕМЕННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ

В статье рассматривается проблема эффективности коррекционных услуг детям с особенными образовательными потребностями. Наведены примеры использования педагогического мониторинга для организации учебно-воспитательного и коррекционного процесса.

Ключевые слова: мониторинг, качество образования, профессиональная компетентность педагога, портфолио.

Ludmyla Savchuk

PROBLEMS OF MONITORING THE EFFECTIVENESS OF CORRECTIONAL WORK AND ITS CONTENT IN THE ACTIVITIES OF MODERN EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

The problem of efficiency of correctional services for children with special educational needs is examined in the article. Examples of the use of the pedagogical monitoring for organization of educational and correctional process are given.